EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.6.15
SEK(2010) 742 galutinis

KOMISIJOS NUOMONĖ

dėl perviršinio deficito Danijoje

KOMISIJOS NUOMONĖ

dėl perviršinio deficito Danijoje

STABILUMO IR AUGIMO PAKTO TAIKYMAS DABARTINĖS KRIZĖS METU

1. Šiuo metu daugelyje ES šalių valdžios sektoriaus biudžeto deficitas viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Dažnai stiprus deficito ir skolos būklės pablogėjimas turi būti vertinamas turint omenyje beprecedentę 2008–2009 m. pasaulinę finansų krizę ir ekonomikos nuosmukį. Tam įtakos turi keli veiksniai. Pirma, dėl ekonomikos nuosmukio mažėja mokestinės pajamos ir didėja socialinių išmokų išlaidos (pvz., bedarbių pašalpos). Antra, pripažindama, kad biudžeto politika dabartinėje ypatingoje ekonominėje situacijoje vaidina svarbų vaidmenį, 2008 m. lapkričio mėn. Europos ekonomikos atkūrimo plane (EEAP), kurį gruodžio mėn. patvirtino Europos Vadovų Taryba, Komisija paragino imtis fiskalinių skatinamųjų priemonių. Plane numatyta, kad skatinamosios priemonės turi būti taikomos laiku, jos turi būti tikslinės, laikinos ir skirtingos įvairiose valstybėse narėse, atsižvelgiant į skirtingą šalių būklę valstybės finansų tvarumo ir konkurencingumo požiūriu, o pagerėjus ekonomikos sąlygoms jos turi būti panaikintos. Galiausiai kelios šalys ėmėsi priemonių finansų sektoriui stabilizuoti; kai kurios iš šių priemonių turėjo įtakos skolos būklei arba kelia didesnio deficito ir skolos riziką ateityje, nors tam tikras vyriausybės suteiktos paramos išlaidas ateityje būtų galima susigrąžinti.

2. Pagal Stabilumo ir augimo paktą Komisija turi pradėti perviršinio deficito procedūrą (PDP), kai valstybės narės deficitas viršija 3 % BVP pamatinę vertę. Stabilumo ir augimo pakto 2005 m. pakeitimais siekta užtikrinti, kad visuose perviršinio deficito procedūros etapuose būtų visų pirma atsižvelgiama į ekonomikos ir biudžeto aplinkybes. Taip Stabilumo ir augimo pakte numatyta struktūra, kuria palaikoma vyriausybės politika, skirta, atsižvelgiant į ekonominę padėtį, greitai atkurti patikimą biudžeto būklę, ir taip užtikrinamas ilgalaikis valstybės finansų tvarumas.

TEISINIS PAGRINDAS

3. Perviršinio deficito procedūra (PDP) nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnyje. Ši procedūra išaiškinta Tarybos reglamente (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo[1], kuris yra Stabilumo ir augimo pakto dalis.

4. Pagal Sutarties 126 straipsnio 2 dalį Komisija turi stebėti, kaip laikomasi biudžetinės drausmės pagal šiuos du kriterijus: a) ar planuojamo arba faktinio valstybės biudžeto deficito santykis su bendruoju vidaus produktu (BVP) viršija 3 % pamatinę vertę (išskyrus atvejus, kai santykis smarkiai ir nuolat mažėjo ir pasiekė lygį, artimą pamatinei vertei; arba pamatinės vertės perviršis yra tik išimtinis ir laikinas, o santykis lieka artimas pamatinei vertei); ir b) ar valstybės skolos santykis su BVP

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 6. Pranešime taip pat atsižvelgiama į 2009 m. lapkričio 10 d. ECOFIN tarybos patvirtintas „Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo sąlygas bei stabilumo ir konvergencijos programų formos ir turinio gaires“, su kuriomis galima susipažinti adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

viršija 60 % pamatinę vertę (išskyrus atvejus, kai tas santykis pakankamai mažėja ir tinkamu tempu artėja prie pamatinės vertės).

5. Sutarties 126 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, jei valstybė narė neatitinka reikalavimų pagal vieną ar abu šiuos kriterijus, Komisija turi parengti pranešimą. Šiame pranešime taip pat turi būti „atsižvelgiama, ar bendrojo šalies biudžeto deficitas yra didesnis už valstybės investicijų išlaidas, be to, įvertinami ir kiti svarbūs veiksniai, įskaitant valstybės narės vidutinės trukmės ekonomikos ir biudžeto būklę“.

6. Remdamasi 2010 m. balandžio mėn. Danijos valdžios institucijų pateiktais duomenimis[2] ir atsižvelgdama į Komisijos tarnybų 2010 m. pavasario prognozę, 2010 m. gegužės 12 d. Komisija priėmė pranešimą dėl Danijos pagal 126 straipsnio 3 dalį[3].

7. Po to [2010 m. gegužės 27 d.] pagal Sutarties 126 straipsnio 4 dalį Ekonomikos ir finansų komitetas parengė nuomonę apie Komisijos pranešimą.

8. Sutarties 126 straipsnio 5 dalyje reikalaujama, kad Komisija pateiktų Tarybai nuomonę, jeigu Komisija mano, kad valstybėje narėje yra susidaręs arba gali susidaryti perviršinis deficitas. Siekdama nuspręsti, ar yra susidaręs arba gali susidaryti perviršinis deficitas, Komisija laikosi nuomonės, kad reikėtų atsižvelgti į: i) jos pranešimo pagal 126 straipsnio 3 dalį išvadas ir ii) Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę apie šį pranešimą. Šių veiksnių pagrindu Komisija suformulavo pastabas dėl Danijos.

PASTABOS DĖL DANIJOS

9. Remiantis 2010 m. balandžio mėn. Danijos valdžios institucijų pateiktais duomenimis numatoma, kad 2010 m. Danijos valdžios sektoriaus deficitas sieks 5,4 % BVP ir viršys 3 % BVP pamatinę vertę. Komisijos pranešime pagal 126 straipsnio 3 dalį laikoma, kad numatomas deficitas nėra artimas 3 % BVP pamatinei vertei, tačiau numatomas pamatinės vertės viršijimas galėtų būti laikomas išimtiniu, kaip apibrėžta Sutartyje ir Stabilumo ir augimo pakte. Visų pirma jis susidarė dėl didelio ekonomikos nuosmukio, kaip apibrėžta Sutartyje ir Stabilumo ir augimo pakte. Pagal Komisijos tarnybų 2010 m. pavasario prognozę numatoma, kad po staigaus susitraukimo 4,9 % 2009 m. Danijos realusis BVP 2010 m. vėl augs 1,6 %. 2010 m. deficitas susidaro tiek dėl ekonomikos nuosmukio, tiek dėl skatinamųjų priemonių, kurių Danijos valdžios institucijos ėmėsi pagal EEAP. Tačiau numatomas pamatinės vertės viršijimas negali būti laikomas laikinu. Pagal Komisijos tarnybų 2010 m. pavasario prognozę 2011 m. deficitas turėtų sumažėti iki 4,9 % BVP, darant prielaidą, kad politika nesikeis[4]. Sutartyje nustatytas deficito kriterijus nėra įvykdytas.

---

[2] Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 479/2009 valstybės narės du kartus per metus turi teikti Komisijai savo planuojamų bei faktinių valdžios sektoriaus deficito ir skolos lygių ataskaitas. Naujausias Danijos pranešimas pateiktas: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Visi su PDP susiję Danijai skirti dokumentai pateikti svetainėje: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

[4] Prognozuojant, kad politika nesikeis, atsižvelgiama į (dalinį) su krize susijusių išskirtinio pobūdžio priemonių panaikinimą.

10. 2010 m. balandžio mėn. Danijos valdžios institucijų pateiktais duomenimis, 2010 m. bendroji valdžios sektoriaus skola sudaro 45,1 % BVP. Komisijos tarnybų 2010 m. pavasario prognozėje numatoma, kad skolos santykis 2010–2011 m. padidės nuo 46 % iki 49,5 % BVP ir liks mažesnis už 60 % BVP pamatinę vertę. Sutartyje nustatytas skolos kriterijus įvykdytas.

11. Pagal Sutarties ir Stabilumo ir augimo pakto nuostatas Komisija pranešime taip pat nagrinėjo svarbius veiksnius. Pagal Stabilumo ir augimo paktą priimant sprendimą dėl perviršinio deficito į juos galima atsižvelgti tik tuomet, jei deficitas atitinka dvigubą artumo pamatinei vertei ir laikinumo sąlygą. Danijos atveju dviguba sąlyga nėra įvykdyta. Svarbūs veiksniai patys savaime šiuo atveju iš esmės yra palyginti palankūs.

12. Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonė pagal Sutarties 126 straipsnio 4 dalį atitinka Komisijos pranešime pagal 126 straipsnio 3 dalį pateiktą vertinimą.

IŠVADA

Remdamasi biudžeto būklės Danijoje stebėsenos rezultatais ir visų pirma išnagrinėjusi atitiktį 126 straipsnio 2 dalyje nustatytiems kriterijams, Komisija parengė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Atsižvelgdama į savo pranešimą ir Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę, Komisija laikosi nuomonės, kad Danijoje yra perviršinis deficitas.